18/10/2019

Η απελευθέρωση της Λαμίας και ο Άγιος Λουκάς

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

18 Οκτωβρίου 1944… Διπλή γιορτή για τη Λαμία σήμερα, που τιμά την μνήμη του Πολιούχου της Ευαγγελιστή Λουκά και ταυτόχρονα την απελευθέρωσή της από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής, που έφυγαν σαν σήμερα 75 χρόνια πριν…

Μια άγνωστη σε πολλούς πτυχή της ιστορίας της Λαμίας έρχεται να αναδείξει δύο σημαντικά πρόσωπα που το καθένα με τον τρόπο του έπαιξε τον δικό του σημαντικό ρόλο στη σωτηρία της πόλης. Είναι γνωστό σε όλους ότι στις 18 Οκτωβρίου γιορτάζεται όχι μόνο ο πολιούχος της Λαμίας, Ευαγγελιστής Λουκάς, αλλά και η απελευθέρωση της πόλης από τον γερμανικό ζυγό.

Τι πραγματικά συνέβη, όμως, εκείνη την ημέρα;

Μετά από τη μαύρη περίοδο της κατοχής από το 1941 έως το 1944, έρχεται η απελευθέρωση της Αθήνας στις 12 Οκτωβρίου και στη συνέχεια τα γερμανικά στρατεύματα ετοιμάζονται να εγκαταλείψουν την πόλη της Λαμίας. Πριν την αποχώρησή τους όμως, τη νύχτα της 17ης Οκτωβρίου 1944, τοποθετούν εκρηκτικούς μηχανισμούς στο στρατόπεδο της πόλης, με σκοπό να την

καταστρέψουν.

Στην πόλη έχει σημάνει συναγερμός και πολλοί κάτοικοι αρχίζουν να εγκαταλείπουν τα σπίτια τους, καθώς δεν γνωρίζουν πότε και από πού θα έρθει το χτύπημα ούτε πόσο μεγάλο θα είναι το μέγεθος της καταστροφής.

Ωστόσο, δύο άνδρες, ένας Ιταλός και ένας Αυστριακός θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή τους με σκοπό να αποτρέψουν την ανατίναξη. Ο Ιταλός, Εουτζένιο Ντε Σιμόνε, είναι αιχμάλωτος των δυνάμεων κατοχής, ενώ ο Αυστριακός, Γιόζεφ Μπλέχιγκερ, που αργότερα μετονομάστηκε σε Ηλίας Κόκκινος, ανήκει στις κατοχικές δυνάμεις.

Αν και οι δύο άνδρες έχουν μερίδιο στη δόξα, ποτέ δεν παραδέχθηκαν ότι υπήρξε συνεργασία ανάμεσά τους. Ενώ από τις αφηγήσεις τους η ιστορία φαίνεται κοινή, παρουσιάζεται από τον καθένα σύμφωνα με τη δική του εκδοχή.

Ηλίας Κόκκινος, ο Αυστριακός Γιόζεφ Μπλέχιγκερ

Σύμφωνα με τα όσα καταθέτει ο γιος του Ηλία Κόκκινου, η ηρωική πράξη που οδήγησε στην απελευθέρωση της πόλης της Λαμίας έγινε από τον πατέρα του, ο οποίος είχε αναπτύξει σχέσεις με το ΕΛΑΝ.

Ο Ηλίας Κόκκινος ήταν αυστριακής καταγωγής, γεννήθηκε σε μία πόλη στα σύνορα της Δρέσδης, και το πραγματικό του όνομα ήταν Γιόζεφ Μπλέχιγκερ του Χέρμαν. Αναγκάστηκε να εισχωρήσει στα γερμανικά στρατεύματα μετά την επιστροφή του από την εξορία στην Πολωνία, γιατί δεν ακολούθησε το φασιστικό κόμμα. Στη συνέχεια όμως, για λόγους επιβίωσης του ίδιου και της οικογένειάς του, αναγκάστηκε να εισχωρήσει στο κόμμα και κατετάγη στον γερμανικό στρατό ως κλειδούχος των σιδηροδρόμων.

Εν συνεχεία, ταξίδεψε στη Γιουγκοσλαβία και μετά από πάροδο ενός διαστήματος, έφυγε για την Ελλάδα. Στη διάρκεια της παραμονής του στη Λαμία, γνωρίστηκε με πολλούς Λαμιώτες. Δημιουργήθηκαν γνωριμίες με το ΕΛΑΝ και συγχρόνως γνώρισε και τη γυναίκα που έμελε να γίνει η νέα του σύζυγος, η οποία ήταν επίσης μυημένη στο ΕΛΑΝ.

Περίπου δέκα ημέρες πριν από την αποχώρηση των Γερμανών, ο Μπλέχιγκερ ετοίμασε τα πράγματά του και πήγε να χαιρετίσει τους φίλους του, καθώς και τη Μαρία, μία κοπέλα που εργαζόταν στους οίκους ανοχής των αξιωματικών, την οποία επισκεπτόταν και αντλούσε πληροφορίες. Εκείνη όμως, είχε καταφέρει με τα λίγα γερμανικά που γνώριζε, να αποσπάσει κάποιες πληροφορίες και τον ενημέρωσε ότι οι Γερμανοί είχαν σκοπό να ανατινάξουν το στρατόπεδο Τσαλτάκη.

Ο ίδιος ήξερε ότι υπήρχε τεράστια αποθήκη πυρομαχικών στο στρατόπεδο γιατί όλα τα πυρομαχικά μεταφέρονταν με τρένο από τον σταθμό Λιανοκλαδίου προς τη Στυλίδα για φόρτωση στα καράβια με προορισμό τη Νότια Ελλάδα και τη Μέση Ανατολή. Μάλιστα αυτή η σιδηροδρομική γραμμή τότε έμπαινε μέσα στο στρατόπεδο και πολλές φορές ο ίδιος ξεφόρτωνε πυρομαχικά από τα βαγόνια.

Μόλις πληροφορήθηκε από τη Μαρία ότι πρόκειται να ανατιναχθεί το στρατόπεδο Τσαλτάκη, πήρε τη μεγάλη απόφαση να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του ώστε να

αποτραπούν οι ανατινάξεις και να βοηθήσει τον κόσμο, που είχε γνωρίσει. Γι’ αυτό αναγκάστηκε να έρθει σε επαφή με έναν Ιταλό, φίλο της Μαρίας, ονόματι Μάριον, που γνώριζε το στρατόπεδο, και του ζήτησε να βρίσκεται εκεί σκοπός για να μπορέσει να μπει από εκεί που έμπαινε συνήθως με τα βαγόνια για να αδειάζουν τα πυρομαχικά. Μετά από αυτό ειδοποίησε την Εθνική Αντίσταση για να προετοιμαστεί το ΕΛΑΝ για το γεγονός, να γνωρίζουν πού θα βρισκόταν ο ίδιος και ότι θα έπρεπε να τον βοηθήσουν για την απεμπλοκή του. Είχε πάρει πλέον την απόφαση ότι δεν θα μπορούσε να γυρίσει πίσω στην πατρίδα του. Δε θα μπορούσε να ίσως να ξαναδεί την οικογένειά του.

Πράγματι, πήγε στο στρατόπεδο, του άνοιξε την πόρτα ο Μάριον και προχώρησε μέσα, όπου υπήρχε ένα ξύλινο κατασκεύασμα με καλώδια. Ο Μπλέχιγκερ δεν ήταν ηλεκτρολόγος, αλλά έβλεπε ότι έπρεπε να καταστρέψει τον μηχανισμό που υπήρχε. Τράβηξε κάποια καλώδια αποσυνέδεσε κάποια άλλα, είδε ότι σταμάτησαν να είναι αναμμένα τα λαμπιόνια που υπήρχαν και θεώρησε ότι είχε κάνει αυτό που έπρεπε να κάνει. Στη συνέχεια τον παρέλαβαν οι άνδρες της Εθνικής Αντίστασης που τον περίμεναν.

Πηγαίνοντας στη Στυλίδα, στον καπετάνιο Μπεγνή, όταν τον είδαν οι άνδρες που είχαν μαζευτεί εκεί εξοπλισμένοι με όπλα, επειδή ήταν πολύ ξανθός κατάλαβαν ότι ήταν ξένος και νομίζοντας ότι τον οδηγούσαν ως όμηρο όρμησαν πάνω του. Τότε, όμως, ο καπετάν Μπεγνής φώναξε: «Αυτός είναι ο Ιωσήφ». Ο Ιωσήφ ο Αυστριακός γι’ αυτούς, ήταν ένα όνομα γνωστό, γιατί ήταν το ψευδώνυμο που χρησιμοποιούσε ως συνθηματικό, «οπότε τον πήραν στα χέρια και τον πετούσαν πάνω σαν να ήταν μπάλα», όπως περιγράφει ο γιος του.

Στη συνέχεια, ο Μπεγνής του πρότεινε να τους ακολουθήσει και να του δώσει οπλισμό. Όμως ο Μπλέχιγκερ του είπε: «Εγώ έχω έναν άλλο αγώνα να κάνω. Ο δικός σας αγώνας είναι άλλος και ο δικός μου είναι άλλος. Εγώ πρέπει να επιστρέψω τώρα στην οικογένεια».

Σύμφωνα με τον γιο του Μπλέχιγκερ, ο πατέρας του αποφάσισε να ενεργήσει έτσι για ανθρωπιστικούς λόγους, γιατί ήταν ένας δημοκράτης και δεν άνηκε στον φασιστικό χώρο. Ο ίδιος δεν θεωρούσε σωτηρία την πράξη του, γιατί πίστευε ότι αυτό θα έκανε κάθε ανθρωπιστής.

Θεώρησε ότι έπρεπε να βοηθήσει τον ελληνικό λαό που υπέφερε. Μάλιστα έλεγε «είδα την αδικία, είδα πραγματικά ότι υπήρχε μία μεγάλη αδικία από το χιτλερισμό», ενώ όταν μία δημοσιογράφος τον είχε ρωτήσει για τη δράση του, της είχε πει: «Γράψτε πως είμαι Έλληνας δημοκράτης, τίποτε άλλο».

Η αναγνώριση

Οι πράξεις του Γιόζεφ Μπλέχιγκερ αναγνωρίστηκαν, όχι μόνο από τον Δήμο Λαμιέων, αλλά και από τη Βουλή των Ελλήνων με υπουργό τον Τσιριμώκο. Μάλιστα πέρασαν έναν νόμο που ίσχυσε μόνο για εκείνον. Απέκτησε την ελληνική υπηκοότητα πριν παντρευτεί την Αγγελική Καρακώστα το 1945 και βαφτίστηκε μάλιστα στον Άγιο Δημήτριο. Η οικογένεια του Νικολάου Κόκκινου, του έδωσε το όνομα Ηλίας Κόκκινος, το όνομα του πρώτου Λαμιώτη που έπεσε στο Αλβανικό μέτωπο. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αποφασίστηκε να τιμηθεί με το αργυρό μετάλλιο της πόλης, που του απονεμήθηκε από τον δήμαρχο Αντώνη Φίλη το 1979.

Ο Ηλίας Κόκκινος έμεινε στην πόλη της Λαμίας, ασχολήθηκε με τη ζωγραφική, ιδιαίτερα τη Βυζαντινή, και έγινε αγιογράφος. Έργα του βρίσκονται σε πολλές εκκλησίες της κεντρικής Ελλάδας. Με την σύζυγό του Αγγελική (Κούλα) Καρακώστα, απέκτησαν έναν γιο, τον Νίκο.

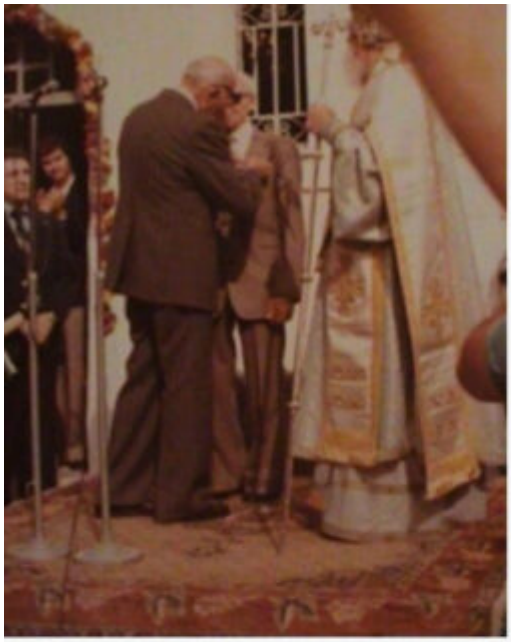

Η επιστροφή στην πατρίδα

Όταν άρχισε πλέον να μεγαλώνει ο Ηλίας Κόκκινος θέλησε να μάθει αν ζούσε κάποιος από την οικογένειά που άφησε πίσω του στην Αυστρία. Τον Αύγουστο του 1985- 1987 περίπου, πατέρας και γιος πήραν την απόφαση να κάνουν το ταξίδι. Βέβαια, ο χάρτης της παλιάς Αυστροουγγαρίας δεν υπήρχε. Δεν υπήρχαν οι πόλεις, τα ονόματα είχαν αλλάξει και οι δυο τους άρχισαν να ψάχνουν στα τυφλά με τον φόβο για το πώς θα αντιμετωπίζονταν αν έμπαιναν στην Τσεχία- τότε Τσεχοσλοβακία.

Φτάνοντας εκεί και αναζητώντας τη διαδρομή, σταμάτησαν σε ένα εργοστάσιο, όπου ρωτώντας για την οικογένεια διαπίστωσαν ότι εκεί βρισκόταν ο ένας από τους δύο γιους του. Αν και δεν του είπαν όλη την αλήθεια, φάνηκε να καταλαβαίνει ότι είχε απέναντί του τον πατέρα του. Στη συνέχεια κάθισαν να φάνε και ξαφνικά

είδαν από μακριά έναν άνδρα γύρω στα σαράντα, να κατεβαίνει με ένα καλάμι ψαρέματος. Αργότερα διαπίστωσαν ότι αυτός ήταν ο μικρότερος γιος του, τον οποίο δεν είχε προλάβει να γνωρίσει ποτέ, διότι η γυναίκα του ήταν έγκυος όταν εκείνος είχε αναγκαστεί να φύγει.

Την επόμενη ημέρα ρώτησαν που έμενε η γυναίκα του και επισκέφθηκαν το σπίτι. Ο Κόκκινος θέλησε να παρουσιαστεί ως νεκρός αδελφός και όχι ως ο ίδιος ο Ιωσήφ. Όμως εκείνη τον αναγνώρισε με την πρώτη ματιά και συγκλονισμένη τον ρώτησε «γιατί λες ότι είσαι ο Χέρμαν, ενώ είσαι ο Ιωσήφ ο άντρας μου;». Στη συνέχεια ζήτησε να μάθει γιατί γύρισε μετά από τόσα χρόνια και όχι νωρίτερα και εκείνος της εξήγησε τους λόγους που τον οδήγησαν σε αυτή την απόφαση. Δεν μπορούσε να σκεφτεί την οικογένεια, την πατρίδα και τη θρησκεία του, παρά να πράξει ό,τι έπραξε για την Ελλάδα.

Εουτζένιο Ντε Σιμόνε, ο Ιταλός

Σύμφωνα με τα όσα περιγράφουν οι κόρες του Ιταλού αγωνιστή, ο Εουτζένιο Ντε Σιμόνε συνελήφθη από τους Γερμανούς στον Δομοκό και μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο Τσαλτάκη, όπου έμεινε αιχμάλωτος για έξι- επτά μήνες και την κρίσιμη στιγμή της αποχώρησης των Γερμανών πήρε την απόφαση να κάνει τη γενναία πράξη.

Είχε ξεκινήσει από την Ιταλία ως στρατιώτης με την αποστολή «vivo Valentia» για να έρθει στην Ελλάδα με προορισμό το Αργοστόλι της Κεφαλονιάς. Το πλοίο βομβαρδίστηκε από τους Γερμανούς αλλά ορισμένοι σώθηκαν, γύρω στα τέσσερα με πέντε άτομα, και βγήκαν κολυμπώντας στη στεριά.

Βγαίνοντας στη στεριά ήταν γυμνοί. Κάποια γριούλα τους περιμάζεψε, τους έδωσε ρούχα και μετά ακολούθησαν πολλές κακουχίες. Τον Ντε Σιμόνε τον κυνήγησαν οι Γερμανοί για να τον συλλάβουν, κατάφερε όμως να σωθεί. Κάποιοι τον πήραν, τον έντυσαν γυναίκα και έτσι βρέθηκε σε κάτι χωράφια να θερίζει για να κρυφτεί, ώσπου κάποια στιγμή ανέβηκε σε ένα διερχόμενο τρένο και βρέθηκε στο Δομοκό, όπου και πιάστηκε αιχμάλωτος από τους Γερμανούς και στη συνέχεια οδηγήθηκε στο στρατόπεδο Τσαλτάκη.

Πριν την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων, ο Εουτζένιο Ντε Σιμόνε, όντας ηλεκτρολόγος στο επάγγελμα, είχε πάρει εντολή από τους Γερμανούς να φτιάξει και να τοποθετήσει στο στρατόπεδο Τσαλτάκη τα εκρηκτικά καλώδια που θα σήμαιναν το τέλος για την πόλη της Λαμίας. Το σχέδιο είχε ως εξής: οι Γερμανοί θα εγκατέλειπαν την πόλη και όταν θα έφταναν στο «δεκαέξι» (16ο χιλιόμετρο Λαμίας προς Δομοκό) εκείνος θα πυροδοτούσε τα μικρά εκρηκτικά καλώδια ως σινιάλο για τον ερχομό της καταστροφής και στη συνέχεια θα ενεργοποιούσε τα μεγάλα για να έρθει η καταστροφή.

Όντως, η πρώτη έκρηξη έγινε. Όχι όμως για να ειδοποιηθούν οι Γερμανοί στρατιώτες, αλλά για να παραπλανηθούν. Ο Ντε Σιμόνε αφού ενεργοποίησε τα μικρά καλώδια, αγωνίστηκε, προκαλώντας εγκαύματα στα χέρια του, για να αποσυνδέσει τα υπόλοιπα καλώδια που θα προκαλούσαν τις μεγάλες εκρήξεις. Δούλεψε σκληρά όλη νύχτα, μέχρι τα ξημερώματα, ώρα πέντε, οπότε μπήκαν οι

αντάρτες μέσα στο στρατόπεδο και τον βρήκαν να αποσυνδέει τα καλώδια, αποτρέποντας τη μοιραία ανατίναξη.

Γιατί όμως ένας Ιταλός αποφάσισε να ρισκάρει τη ζωή του για να σώσει μία μικρή πόλη σε μια ξένη χώρα; Σχετικά με την πράξη της απελευθέρωσης, ο ίδιος έλεγε στις κόρες του ότι το έκανε αυτό γιατί όλοι όσοι είχαν έρθει, δεν είχαν έρθει για πόλεμο. Είχαν έρθει περισσότερο για διασκέδαση παρά για να πολεμήσουν. Μάλιστα ο Ντε Σιμόνε ήταν εξαιρετικός μουσικός και είχε φέρει μαζί του το μαντολίνο.

Οι κόρες περιγράφουν τον πατέρα τους ως φιλέλληνα, απλό άνθρωπο, μετριόφρονα, και πανέξυπνο και αποδίδουν την πράξη του στο γεγονός ότι δεν ήθελε να έχει την ευθύνη για το θάνατο τόσων πολιτών. Ο ίδιος ήταν ταλαιπωρημένος, ήταν αιχμάλωτος και είχε εκτιμήσει την αξία της ζωής. Αγαπούσε τους ανθρώπους, γι’ αυτό και πήρε την απόφαση έτσι απλά. Χωρίς πολλή σκέψη.

Η αναγνώριση

Το πρωί της επόμενης ημέρας, στις 18 Οκτωβρίου 1944, οι καμπάνες χτυπούσαν ασταμάτητα σημαίνοντας την απελευθέρωση της Λαμίας. Σύμφωνα με την οικογένεια, από την πρώτη ημέρα αναγνωρίστηκε το όνομά του. Όλοι είχαν μάθει ότι ήταν ένας Ιταλός, ο Ντε Σιμόνε, που απέτρεψε την ανατίναξη της πόλης και κάθε χρόνο στη γιορτή του Αγίου Λουκά, στη λειτουργία που γινόταν στο εκκλησάκι του Αγίου Λουκά, τον μνημονεύανε.

Επιπλέον, κάποιοι από τους αντάρτες που ήταν αυτόπτες μάρτυρες, αλλά και πολλοί Λαμιώτες που γνώριζαν λεπτομέρειες για την πράξη του Ντε Σιμόνε, έσπευσαν να καταθέσουν εγγράφως τις μαρτυρίες τους για να αναδείξουν το γεγονός.

Ο Εουτζένιο Ντε Σιμόνε, έμεινε στη Λαμία και εργάστηκε ως ελαιοχρωματιστής, ιδιαίτερα σε εκκλησίες. Παντρεύτηκε την Ελπίδα Πέτρου με την οποία απέκτησε πέντε παιδιά, την Βαγγελιώ, τη Ροσάνα, την Κατερίνα, τον Φράνκο και τον Αθανάσιο, ο οποίος έχει φύγει από τη ζωή.

Η επιστροφή στην πατρίδα

Σελίδες από μυθιστόρημα θυμίζει η επιστροφή στο χωριό του, το Απριλιάνο της Κοσέντζα. Ο Εουτζένιο Ντε Σιμόνε κάποια στιγμή, μετά από χρόνια, θέλησε να επισκεφθεί το χωριό του. Φτάνοντας εκεί διαπίστωσε ότι όλοι τον θεωρούσαν νεκρό, πιστεύοντας ότι είχε πέσει στη μάχη.

Μάλιστα, πηγαίνοντας στην πλατεία του χωριού είδε ότι υπήρχε μία πλάκα με το όνομά του γραμμένο ανάμεσα στα υπόλοιπα ονόματα των πεσόντων. Τότε, ο ίδιος έσβησε το όνομά του από την πλάκα, πράγμα που επιβεβαιώνουν και οι κόρες του, οι οποίες επισκέφθηκαν το χωριό και είδαν πράγματι, ότι το όνομα τους πατέρα τους στην πλάκα ήταν μισοσβησμένο.

Παρά το γεγονός ότι κανείς δεν πίστευε πως ο Ντε Σιμόνε ήταν στη ζωή, η αδελφή του δεν έχασε ποτέ την ελπίδα της. Προσδοκώντας την επιστροφή του αδελφού της, έκανε τάμα να τον ξαναδεί ζωντανό και όταν εκείνος επέστρεψε, το εκπλήρωσε πηγαίνοντας ξυπόλητος στην εκκλησία.

Η συνεργασία των δύο ανδρών

Οι δύο αυτοί άνδρες με τη γενναιότητα και τη μεγαλοψυχία τους άφησαν το στίγμα τους στην πόλη της Λαμίας και χωρίς αυτούς, ίσως να είχε συμβεί μία μεγάλη καταστροφή.

Αν και ποτέ δεν παραδέχθηκαν ότι υπήρξε μεταξύ τους συνεργασία για τη σωτηρία της πόλης, οι δρόμοι τους διασταυρώθηκαν, καθώς υπήρξαν συνεργάτες στον επαγγελματικό τομέα. Ως ελαιοχρωματιστής ο Εουτζένιο Ντε Σιμόνε και ως αγιογράφος ο Ηλίας Κόκκινος, άφησαν από κοινού την υπογραφή τους σε πολλές εκκλησίες της περιοχής.

Μαζί έχουν χαραχθεί και στη μνήμη των Λαμιωτών, που τους τίμησαν δίνοντάς τα ονόματά τους σε δύο δρόμους της πόλης. Όπως και οι ζωές των δύο ανδρών, έτσι και οι δρόμοι με τα ονόματά τους διασταυρώνονται.

Πηγή: www.lamiareport.gr